

Xuquuqda Aadanaha Ee Biritish Kolombiya: Takoorka dadka jirka ama maskaxdu dhimman tahay

Warqaddaan xogsheegta ah waxaa loo sameeyey in ay kaa caawimto fahamka takooridda dadka jirka ama maskaxdu dhimman tahay ee Biritish Kolombiya. Haddii ad qabtid wax su'aalo ah, fadlan la xiriir **Rugta Xuquuqda Aadanaha Biritish Kolombiya**. Macluumaadka halka lagala xiriiri karo waxaa laga heli karaa dhammaadka warqaddaan xogsheegta ah.

Biritish Kolombiya waxay leedahay sharci ay ku ilaaliso kuna horumariso xuquuqda aadanaha. Sharcigaas waxaa loo yaqaan *Xeerka Xuquuqda Aadanaha Biritish Kolombiya* ama *Xeerka (BC Human Rights Code or the Code)*. Xeerku wuxuu kaa ilaalinayaa in si xun laguula dhaqmo ama lagu diido xaq sababtuna ay tahay in ad kala dhimman tahay awgeed. Wuxuu kuu ogolaanayaa in ad dacwad u gudbisid **Guddiga Xuquuqda Aadanaha Biritish Kolombiya** haddii ad rumeysan tahay in lagu takooray.

Waxa kaloo *Xeerku* kaa ilaalinayaa **aargoosi** haddii ad dacwad gudbisid, ama damacsan tahay in ad gudbisid ama si kale ugu lug leedahay. Waa **aargoosi** haddii qof ad dacweysay isku dayo in uu dhib kuu geysto ama si kale kaaga daba tago.

* Waa maxay kala dhimmanaantu?

Dhimmanaantu waa xaalad caafimaad oo qofka dareenadiisa ama dhaqdhaqaaqiisa kala dhantaasha. Waxay noqon kartaa mid jirka ama maskaxdaa, muuqata ama an muuqan.

* Waa maxay tusaaleyaal kala dhimmanaan ahi?

- Xanuunada maskaxda, sida niyadjabka / buufiska (depression)
- Waxbarasho karid la'aanta, sida qof an wax akhrin karin (dyslexia)
- Qabatinka / caadaysiga daroogada ama khamrada
- Sonkorowga (diabetes)
- Ejayfii / eydhis (HIV/AIDS)
- Dhimmanaanta dareenada, sida indho ama dhago la'aanta

* Dadku ma inay xil iska saaraan baa kala dhimmanaantayda?

Looshaqeeyaasha, hantileyaasha guryaha, iyo dadka u adeega dadweynaha waxaa waajib ku ah in ay aad xil iskaga saaraan tixgalinta baahiyaha dadka kala dhimman ilaa iyo intii aysan ka imaanayn

dhibaato xad dhaaf ahi. Arrintaas waxaa loo yaqaan **waajibka xil iska saaridda**.

Kala dhimmanaanta sida xilka la iskaga saarayaa waxay ku xiran tahay hadba xaaladda gaarka ah ee jirta. Tusaale, waxaa looshaqeeyaasha ama hantileyaasha guryaha looga baahnaa karaa in ay:

- Ku siiyaan tababar dheeraad ah
- Wax ka baddalaan jadwalka shaqadaada
- Wax ka baddalaan ama soo iibiyaan qalab
- Wax ka baddalaan shaqadaada ama culayska shaqadaada

* Takoorka goobta shaqada

Xeerku wuxuu sharcidarro ka dhigayaa in looshaqeeyaashu ay:

- Shaqo u xayeysiiyaan si ku takooraysa, kala dhimmanaantaada awgeed
- Shaqo kuu diidaan kala dhimmanaantaada awgeed
- Ku siiyaan mushaar ka duwan kan ay siiyaan dadka kale ee ad isku shaqada qabataan, kala dhimmanaantaada awgeed
- Shaqada kaa eryaan, kaa fariisiyaan intii muddaa ama hoos kuu dhigaan, kala dhimmanaantaada awgeed, haddii adan gudan kari waayin qaybaha ugu muhiimsan shaqada

* Takoorka goobaha dadweynaha

Dadka kala dhimmani waxay xaq u leeyihiin in ay isticmaalaan goobaha iyo adeegyada dadweynaha, oo ay ka mid yihiin shaneemooyinka, dukaamada, makhaayadaha, xarumaha waxbarashada, gaadiidka dadweynaha, iyo adeegyada dawladda.

Mar marka qaarkood waxaa dhacda in goob dadweyne ama adeeg aysan doobooli karin baahiyaha dadka kala dhimman. Marka taas dhacdo, adeegaha waxaa laga rabaa in uu caddeeyo in ay keenayso dhibaato xad dhaaf ah in looga baahdo daboolidda baahiyahaas.

* Takoorka guryaha

Hantile guri awood uma laha in uu:

- Kaa ijaari waayo guri ama qol haddii ad tahay qof kala dhimman
- Kaa qaado ijaar dheeri ah ama lacag dabaaji ah (dammaanad)
- Kaa saaro guriga kala dhimmanaantaada awgeed

Hantilaha gurigu waa in uu xil iska saaraa tixgalinta kala dhimmanaanta qofka ilaa iyo intii aysan ka imaanayn **dhibaato xad dhaaf ah**.

* Sidee baan ku ogaanayaa in la iga galay dambi lid ku ah Xuquuqda Aadanaha?

Marka ad gudbinaysid dacwad ku saabsan Xeerka Xuquuqda Aadanaha Biritish Kolombiya, waa in ay jiraan **dhammaan arrimaha soo socda**:

- ✓ In si xun lagu la dhaqmay ama xaq ad leedahay lagu diiday.
- ✓ Waa in uu jiraa xiriir ka dhexeeya sida lagu la dhaqmay (si xun ama xaq lagu diiday) iyo kala dhimmanaanta maskaxdaada ama jirkaaga.
- ✓ Falku waa in uu ka dhacay meel ah sida goob shaqo, dukaan ama makhaayad, ama u dhexeeyo hantile guri iyo guri ijaarte (kireyste).

Dacwaddaada waa in ad gudbisid lix bilood gudohood marka falku dhaco dabadeed. (Xusuusnow: Waxaa jira marar aysan muddadaasu khasayn.) Markaad dacwad gudbisid waxaa bilaabmaya hannaan sharci oo la mid ah kan maxkamadda. Qofka dacwadda gudbiya waxaa loo yaqaan **dhibbane**.

Xuquuqda Aadanaha Biritish Kolombiya oo kooban, fadlan eeg warqadda xogsheegta ah ee **Xuquuqda Aadanaha Biritish Kolombiya: Waxyaabaha ad u baahan tahay in ad ogaatid**.

* Halkee baan caawimaad ka heli karaa?

Dhibbaneyaashu meel kasta oo ay joogaan gobolka waxay macluumaad ka heli karaan **Rugta Xuquuqda Aadanaha Biritish Kolombiya**. Shaqaalaha jooga Rugta ayaa waxay kaa caawimi karaan fahamka *Xeerka Xuquuqda Aadanaha* ama sidii ad wax uga qaban lahayd dacwad xuquuqda aadanaha ah ee gobolka. Waxaa dhici karta in ad xaq u yeelatid adeegyo kaloo kala duwan. La hadal qof Rugta jooga si ad u ogaatid wixii ad xaq u leedahay.

Rugta Xuquuqda Aadanaha Biritish Kolombiya (BC Human Rights Clinic)

300-1140 West Pender Street, Vancouver, B.C. V6E 4G1
Telefoon: 604 622-1100
Telefoon Lacag la'aan ah: 1 855 685-6222
Fakis: 604 685-7611
Bogga Internetka: www.BCHRC.net

Haddii adiga qof dacwad kaa gudbiyo, waxaa tahay **eedeysane**. **Eedeysaneyaashu** meel kasta oo ay ka joogaan gobolka iyo **dhibbaneyaasha** nawaaxiga Victoria waxay macluumaad ka heli karaan ayagoo la xiriiraya:

Jaamacadda Victoria (University of Victoria)

Law Centre Clinical Law Program
Qolka 225 – 850 Burdett Avenue, Victoria, B.C. V8W 1B4
Telefoon: 250 385-1221
Telefoon lacag la'aan ah: 1 866 385-1221
limeyl (E-mail): reception@thelawcentre.ca

Waxaa dhici karta in lagu diro **Guddiga Xuquuqda Aadanaha Biritish Kolombiya** si ad dacwaddaada u gudbisid.

Guddiga Xuquuqda Aadanaha Biritish Kolombiya (BC Human Rights Tribunal)

Qolka 1170 – 605 Robson Street, Vancouver, B.C. V6B 5J3
Telefoon: 604 775-2000
Telefoon lacag la'aan ah: 1 888 440-8844
Dadka wax maqalku dhimman yahay (TTY): 604 775-2021
Bogga Internetka: www.bchrt.gov.bc.ca

Macluumaadka warqaddaan waxaa loogu talagalay baahiyaha macluumaadka guud oo kaliya. Looguma talgalin in uu ku siiso ama kuu baddalo latalin sharci.